

SYNSPROBLEMER ETTER HJERNESLAG

Spesialergoterapeut Charlotte S. Frantzen

Vi lever i en visuell verden

Foto: Privat

Synet gir oss umiddelbar informasjon

- Vi bruker synet til å tilegne oss informasjon
- Langt unna eller på nær avstand
- Vi leser tekster, skilter og vurderer terrenget

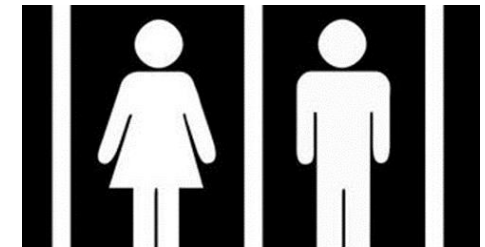
Alt dette skjer normalt veldig automatisert

Foto: Privat

Foto: Privat

Kilde: Infobilder.com

Synet er en av de viktigste sansene våre

- Orientering
- Balanse
- Forståelse av verden rundt oss
- Viktig for læring

Ingen annen sans gir oss så mye informasjon om verden rundt oss som synet

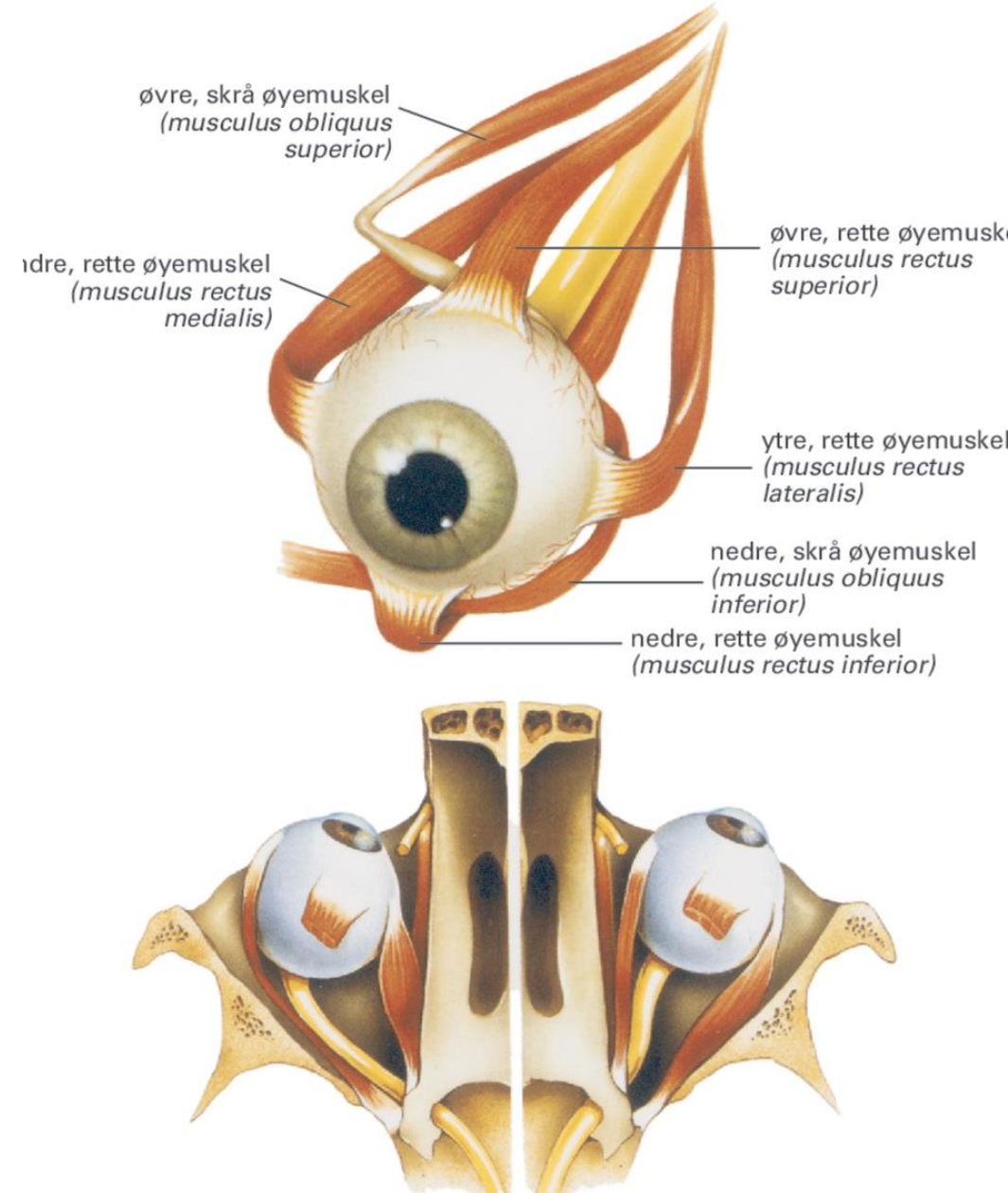
Foto: Privat fra TV

Foto: Privat

Øyet

- Kompleks struktur
- Hvert øye er festet med 6 muskler som styrer de synkroniserte og presise bevegelsene til øynene.
- For at du skal se, må lyset gå gjennom øyeeplet og treffe netthinnen bakerst i øyet. Her omdannes lysstrålene til nervesignaler, som sendes videre til synssentret bakerst i hjernen.

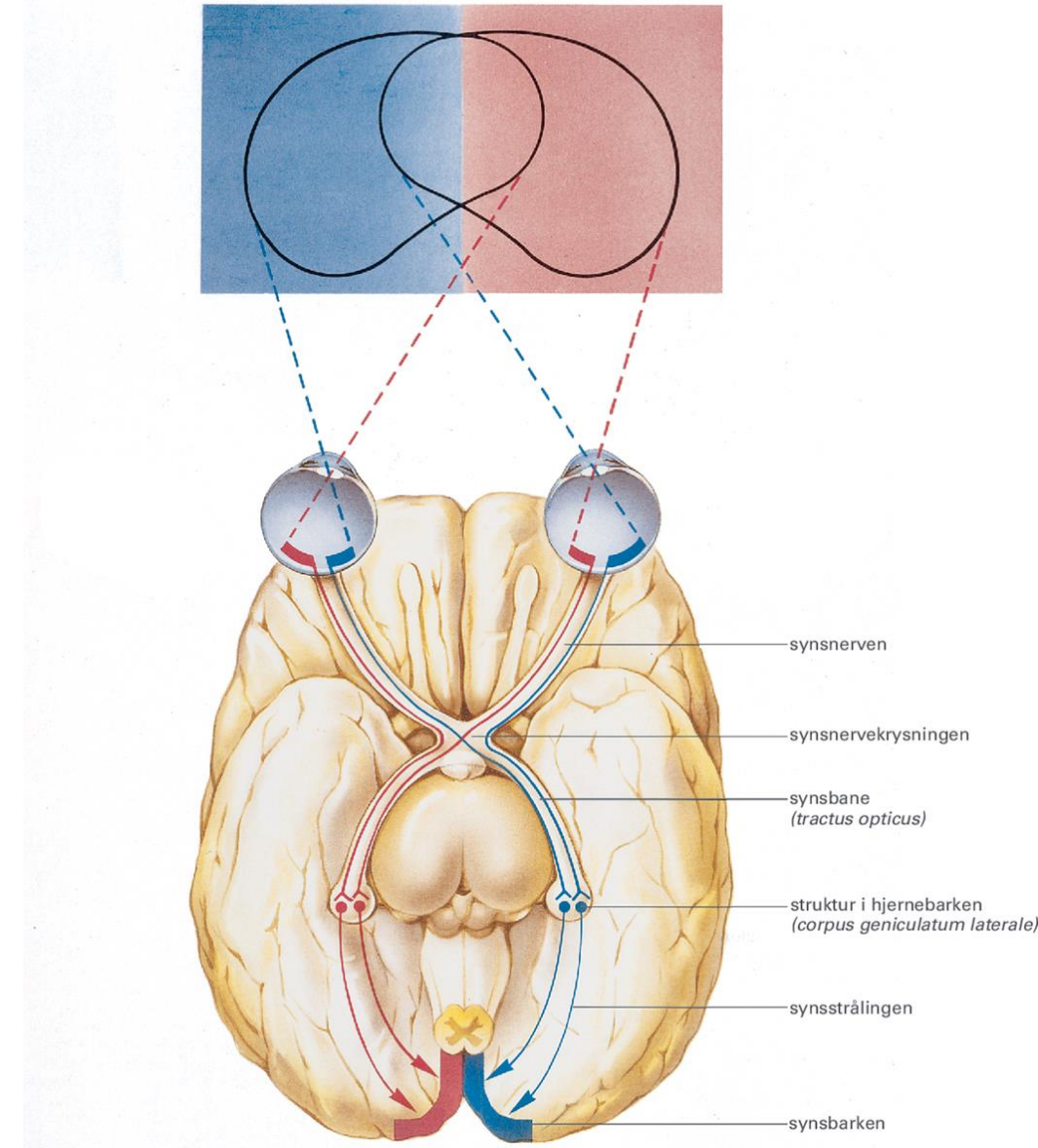

Bildet hentet fra det store norske medisinske leksikon

Synsbanen og synsbarken

- Synsbanene strekker seg fra øyet gjennom store deler av storhjernen til synsbarken bakerst i hjernen
- Det er med hjernen vi ser (tolker) og får en forståelse av det vi ser.
- Først når informasjonen fra øyet har nådd synsbarken oppfatter vi det vi ser som ett bilde

Synssystemet er komplekst og ulike skader kan oppstå i synsbanene ved blant annet hjerneslag

Bildet lånt fra det store medisinske leksikon

Helsedirektoratets kampanje

2018

2020

Kilde: LHL

Plutselig problem med å

PRATE

SMILE

LØFTE

SE

må du ringe 1-1-3!

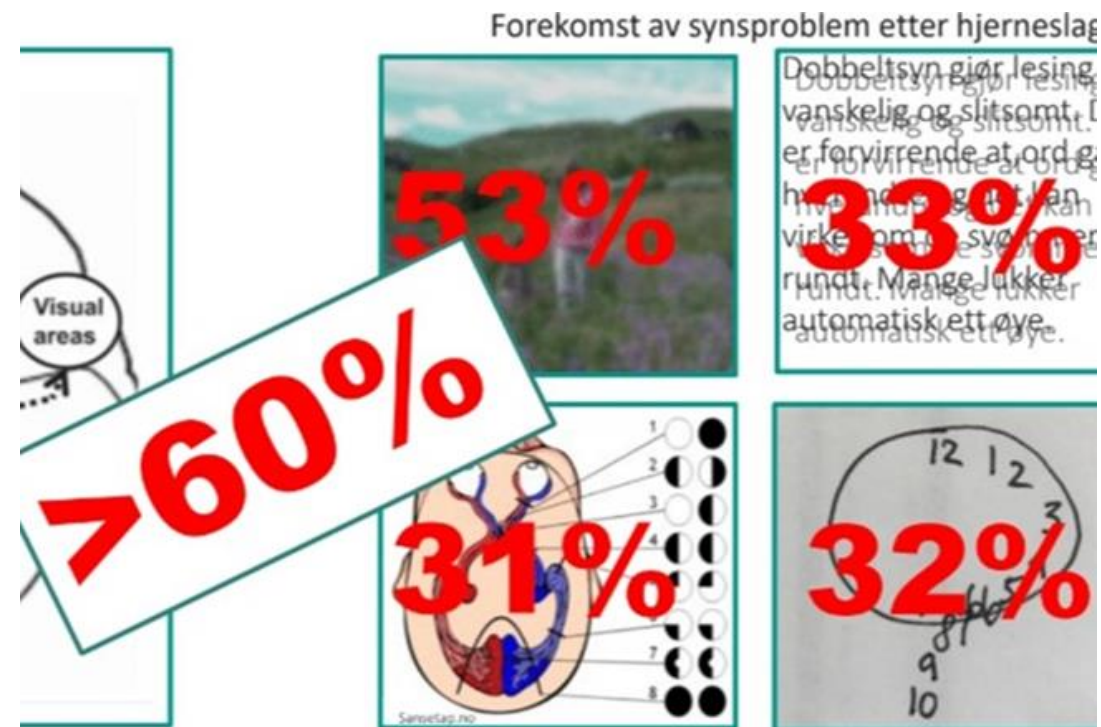
Hjerneslag og synsforstyrrelser

Mellom 40 til 60 % av pasientene får problemer med syn!

- 53 % redusert visus/skarpsyn
- 33 % dobbeltsyn
- 31 % synsfeltutfall
- 32 % visuell persepsjon

Synsvanskene kan variere fra person til person avhengig av hvor i hjernen skaden er og noen ganger merker man ikke selv at synet er endret.

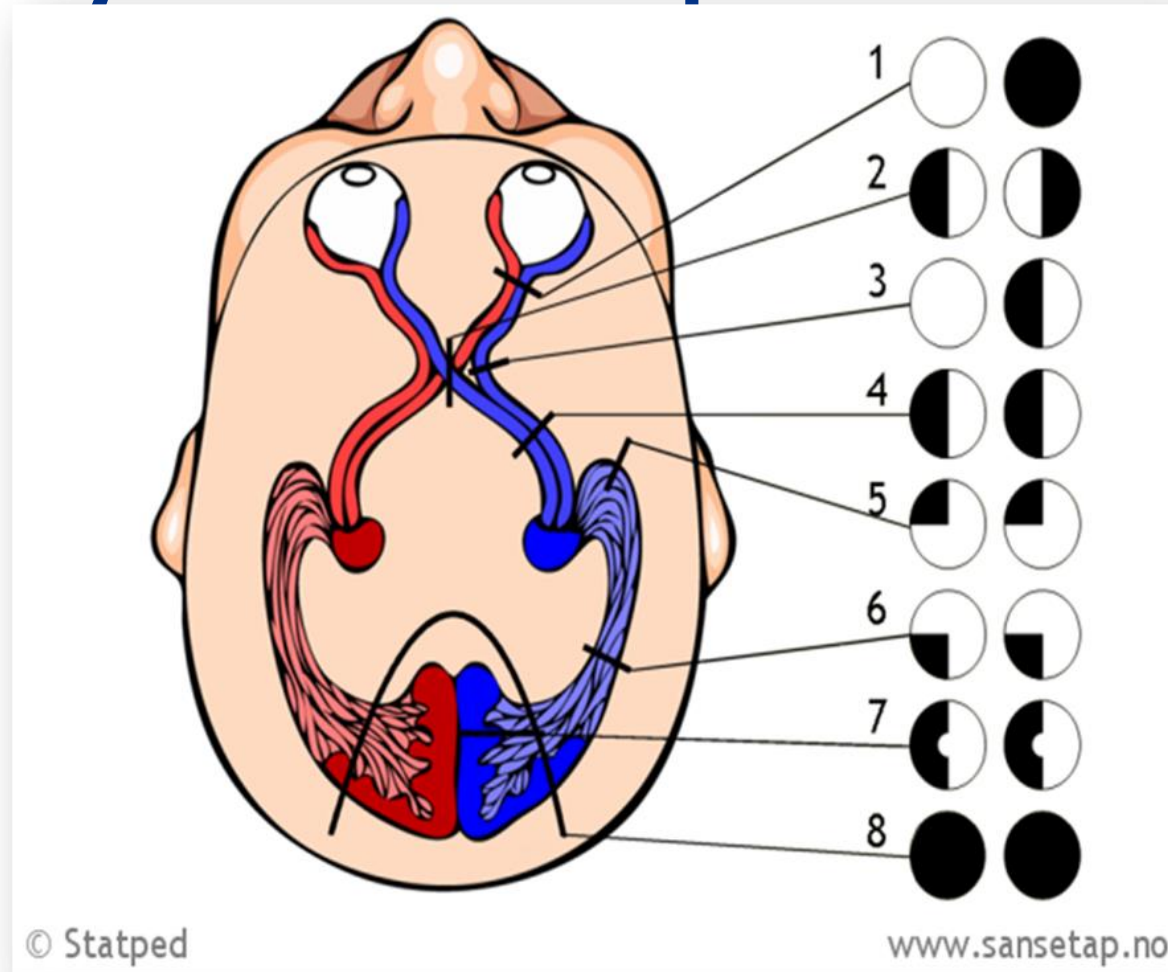
Pasienten kan virke frisk og det blir vanskelig for andre å forstå at pasienten har problemer fordi det er «bare» syn som er rammet.

18, Bourne et al., 2017; Hepworth et al., 2015; Rowe et al., 2019,2020; B; Tharaldsen, et.al., 2020, Erke et al., 2012; Okoro, 2021

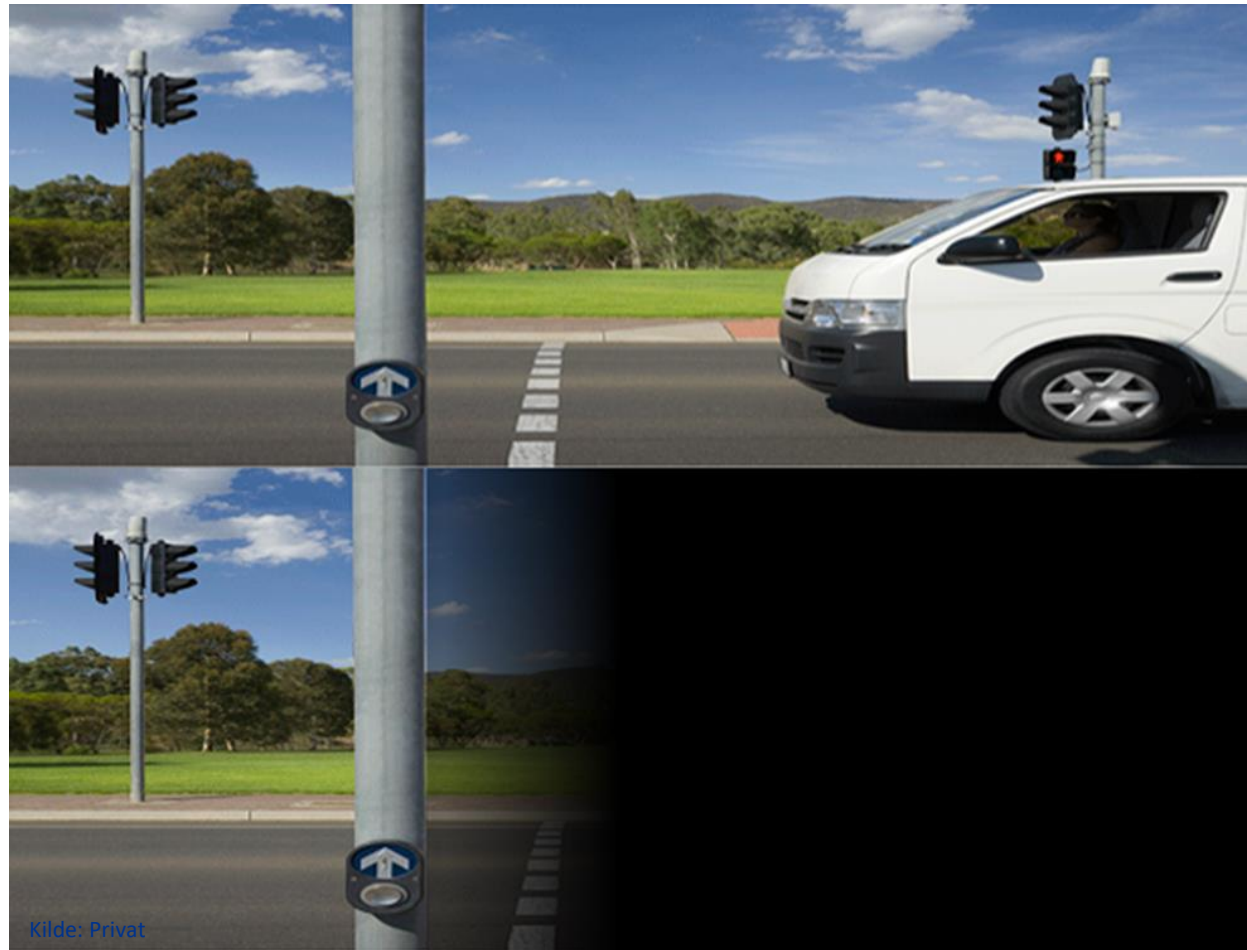
Eksempler på endret syn etter hjerneslag

Tap av sidesyn – hemianopsi

Eksempler på endret syn etter hjerneslag

Synsfeltutfall

Eksempler på endret syn etter hjerneslag

Foto: Privat

Eksempler på endret syn etter hjerneslag

Foto: Privat

Vurdering av syn etter hjerneslag under innleggelse

Vi forsøker å finne ut om synet har endret seg brått siste dagene

Vi spør om hvordan var synet før. Kontroller hos optiker/øyelege? Behandling? Briller? Andre øyesykdommer? Endringer på synet etter det aktuelle?

Vi tester:

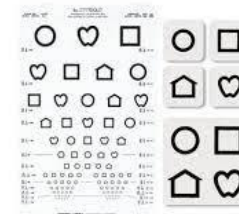
- Evne til skarp syn (sentralt synsfeltet)
- Øyebevegelser
- Synsfelt (sidesyn)
- Leseferdigheter
- Visuell oppmerksomhet
- **Dvs. hvordan synsfunksjon er nå og hvordan kan påvirke det daglige**

Foto: Privat

Foto: StockPhoto

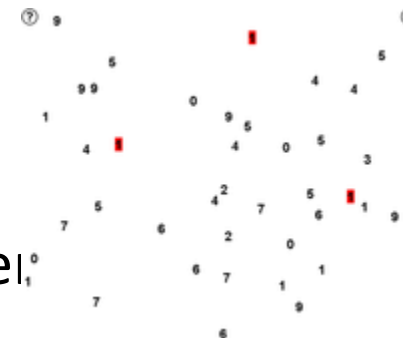
Kilde: OpometryMed

Dette gjør vi for å avklare om det er behov for øyelege eller optiker, eller for videre oppfølging.

Videre oppfølging – synsrehabilitering

Rehabiliterende tiltak som har blitt forsøkt ved synsfeltutfall er å

- gjenvinne hele eller deler av synsfeltet (restitusjon)
- kompensere for synsutfallet ved å endre atferd og aktiviteter (kompen-
- finne erstatninger for synsdefekten ved å bruke hjelpemidler (substitusjon)

Kompensasjonsstrategier (trening på øyebevegelser, lesing og utforsking av synsfeltet) kan muligens gi en bedring i visuell søkefunksjon, leseferdighet og evnen til å utføre dagliglivets aktiviteter (ADL).

Foto: Privat

